

Predikan 13 söndagen efter Trefaldighet

Pastor Johannes Rydh

Stockholm, 3 september 2023

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Herre Gud, himmelske Fader! Vi tackar dig för den dyrbara nåd som du givit oss genom ditt heliga Ord och dina heliga sakrament. Låt oss nu rätt förstå din undervisning, så att vi växer till i tro, hopp och kärlek, och får vid den yttersta dagen räknas till dina barn och gå in i din härlighet. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Predikotext: Mark. 12:41-44 (3 årgången)

När Jesus var i templet satte han sig mitt emot offerkistan och såg hur folket lade pengar i den. Många rika gav mycket. Där kom också en fattig änka och lade i två små kopparmynt, ett par ören.

Då kallade han till sig sina lärjungar och sade till dem: ”Jag säger er sanningen: Den här fattiga änkan gav mer än alla de andra som lade något i offerkistan. Alla andra gav av sitt överflöd, men hon gav i sin fattigdom allt som hon hade att leva på.”

Inledning

Änkans två kopparmynt var en helt obetydlig summa sett till sin storlek. Jämfört med templets dagliga omsättning var den helt försumbar, och den tjänare som vid dagens slut räknade samman gåvorna i offerkistan lade knappast märke till änkans mynt, särskilt inte i jämförelse med de feta pengapungar som rika människor hade lagt ner. Ändå riktar Jesus vår uppmärksamhet just till änkans gåva.

När vi människor ger bort våra pengar eller vår tid till välgörenhet vill vi gärna göra det synligt och få något tillbaka i form av uppskattning och erkännande från medmänniskor. Går man in på Youtube eller andra liknande internetplattformar kan man finna mängder av exempel där människor filmat och dokumenterat sina gåvor och andra välgärningar och publicerat det för att vinna ära och berömmelse (och kanske annonsintäkter om det tar fart).

Sådana är vi människor. En gåva utgår inte från vad vår medmänniska behöver, utan vad vi själva kan vinna på det. Om man delar med sig av sitt överflöd – helst så att det inte egentligen känns i plånboken – och visar sig vara en allmänt godhjärtad person så kan man också räkna med att omgivningen återgäldar detta till en själv på ett eller annat sätt. Perspektivet är det själviska, eftersom människan till följd av avfallet är syndig och sätter sig själv främst och i centrum. Resultatet blir en i grunden falsk kärlek.

I bergspredikan undervisade Jesus om vad en rätt gåva är. Han sade:

”När du ger en gåva, blås då inte i trumpet för dig, som hycklarna gör i synagogorna och på gatorna för att människor skall berömma dem. Amen säger jag er: De har fått ut sin lön. Nej, när du ger en gåva, låt inte din vänstra hand veta vad den högra gör, så att din gåva ges i det fördolda. Då skall din Fader, som ser i det fördolda, belöna dig.” (Matt. 6:2–4)

När Jesus satt mitt emot offerkistan såg han in i det fördolda, in i människornas hjärtan, och kände deras avsikter. De rika gav stora summor, men det var för att få beröm och bli omtyckta av andra. Den fattiga änkans två kopparmynt var allt hon hade. Det var den lilla summa hon hade fått att leva på den dagen från det judiska välfärdssystemet för änkor. Hon valde alltså att gå hungrig för att kunna bidra till Guds tempel. En sådan uppoffring medförde inte gåvorna från de rika, som gav av sitt överflöd.

Dagens text är nu inte en uppmaning och befallning att vi ska ge bort allt vi äger och leva avskilt i kloster under självspäkning och fasta. Det blir bara en variant av samma synd. Inte heller vill Jesus föra fram någon viss proportion av vår egendom som vi måste avstå för att en gåva ska bli värdig inför Gud. En gåvogivare som tror sig kunna köpa till sig välvilja från Gud med pengar och uppoffringar går helt fel. Nej, det handlar om det rätta sinnelaget.

Det som är avgörande för alla slags goda gärningar är *tron*. Endast där tron finns i hjärtat är goda gärningar alls möjliga. Det var tron på den utlovade Messias som gjorde det möjligt för änkan att ge en gåva som var värdig hans lovprisning. Men där tron

saknas är inga gärningar goda, hur mycket beröm de än får från andra människor.

Predikan sammanfattas i följande punkter:

1. Guds lag kräver kärlek till Gud och vår nästa.
2. Gud har först visat kärlek mot oss syndare.
3. Tacksamhet för Guds nåd visar sig genom kärlek till vår nästa.

1. Guds lag kräver kärlek till Gud och vår nästa

I dagens evangelietext frågade den laglärde Jesus: *"Mästare, vad skall jag göra för att få evigt liv?"* (Luk. 10:25) Och Jesus pekade på lagens ord, som mannen mycket väl kände till: *"Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft och av hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv."* (Luk. 10:27) Detta är det dubbla kärleksbudet, som sammanfattar hela Mose lag. Det är morallagens kärna och innebörd, såsom aposteln skriver: *Alltså är kärleken lagens uppfyllelse.* (Rom. 13:10)

Kärleksbudets formulering vittnar om de höga krav som Gud ställer på människan. De som hyser förhoppningar om den innerst inne goda människan skulle nog helst vilja formulera kärleksbudet så: Älska Gud i den mån det är möjligt för dig, och lyssna till din goda böjelse för att göra gott mot din nästa. Men detta är inte vad lagen säger. Den som inte älskar Gud och sin nästa helt och fullt, utan brister och inskränkningar, är inför domstolen skyldig till allt. Den som uppriktigt rannsakar sig själv kommer till slutsatsen att hon inte kan uppfylla lagen på det sätt som fordras.

Det räcker alltså inte med en utvärtes laguppfyllelse, en borgerlig rättfärdighet. Den kan ge beröm bland människor, men inför Gud är vägen stängd. Så leder otrons falska rättfärdighet till en falsk nästan-kärlek, som också inskränker sig till de människor som gör gott tillbaka och utesluter ovänner. Det är naturligtvis till samhällets nytta, men inför Gud är det förgäves och leder slutligen till det eviga straffet som Guds stränga men rättvisa lag fastställt.

2. Gud har först visat kärlek mot oss syndare

Det märkliga i Bibelns budskap är nu inte att Gud är en rättfärdig och dömande Gud som kräver att människan håller sig till hans bud och som straffar alla

överträdelse. Det kan människan förstå av naturen. Det oväntade och underbara är att Gud också älskat oss medan vi ännu var oomvända syndare, fast i egenkärlekens träsk. Trots att vi av hjärtat förkastat Gud och hans lag ville han inte överge oss.

I stället sände han sin Son till världen, för att vi genom hans lidande och död skulle bli frälsta. Det var inte vi som genom våra innerliga böner blickade Gud och övertalade honom att öppna en ny väg till himmelen när gärningarnas väg visat sig ofarbar. Nej, det var Gud som tog initiativet. Det var Gud som visade nåd och barmhärtighet när vi spottade på hans lag och föraktade hans namn. Det är Gud som har sänt Anden för att omvända våra hårda hjärtan och skapa tro. Genom dopets vatten och Ordets kraft har synden i oss dränkts. Genom Kristi fullständiga offer har vi fått ta emot förlåtelse för alla våra missgärningar. Vi som inte kunde uppfylla lagen räknas som rättfärdiga endast på grund av hans fullständiga lydnad.

Paulus skriver: *Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog i vårt ställe, medan vi ännu var syndare.* (Rom. 5:8)

Så är liknelsen i dagens evangelium inte endast en beskrivning av hur en sann kärlek till nästan ser ut. Den är också en förebild av Jesus som den verkligt barmhärtige samariten, som ömkat sig över oss syndare, som låg som andligt döda vid väggkanten efter djävulens angrepp. Jesus gick inte förbi utan tog sig an oss. Han förband våra sargade själar med sin nåd och gav oss nytt liv.

3. Tacksamhet för Guds nåd visar sig genom kärlek till vår nästa

Den fattiga änkan hade tagit emot Guds nåd. Hon hade kärlek därför att Gud först älskat henne. Denna kärlek flödade nu fram så att hon gärna och villigt ville skänka bort sitt lilla socialbidrag till templet, där hon fått möta Gud som sin frälsare. Hon gav inte med någon avsikt att beundras av bibelläsare genom historien, eller för att köpa till sig Guds nåd. Då hade hon inte varit bättre än hycklarna.

Tron hade i hennes hjärta skapat en sann och uppriktig kärlek till Gud, en sådan som också räknades som en verkligt god gärning. Av tacksamhet för den nåd som bevisats henne – en ofattbart mycket större gåva än alla denna världens rikedomar – ville hon ge tillbaka. Så är Gud den store givaren, och de som tagit emot hans gåva vill också gärna följa kärlekens lag. Så förverkligas episteltextens ord: *Vi älskar därför att han först har älskat oss.* (1 Joh. 4:19)

Amen.

Bön: O Herre Gud, himmelske Fader, du som låter din nåd flöda som solens ljus och himmelens regn över onda och goda, och som givit oss din Son, Jesus Kristus, för att i ord och gärning uppenbara fullheten av din kärlek. Vi ber dig: Hjälp oss på vår väg genom livet att inte fråga vem som är vår nästa, utan i stället gripa de tillfällen som du ger oss att vara en nästa för den människa som behöver vår hjälp. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod, in-till änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Psalmer: 402, 38 (v.7–10), 407, 429, 196, 190, 188, 237.